

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

I. évfolyam 3. szám

1994. december

Jézuska-várás a Körös partján

Lesepertek sokszáz istái ócskát
hol találsz jászlat Isten-gyermek ?
Csudaballától Keselyűsig
Teret nyitottak kóbor szeleknek.
Tanyaromok, ledöntött keresztnek.
Dűlőutakon sóhajok járnak.
Foglalj szívünkbe méltó szállást
Reménye kábult világnak!

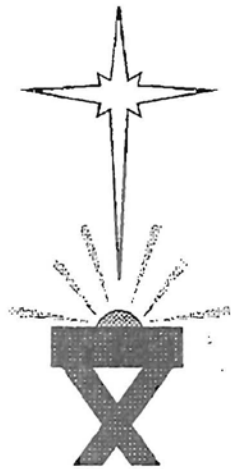
Lelkemben a polyákhalmi
népiskola haranga bondul,
ahol havonta ministráltam,
s libabőrt kaptam latin szavaktól.
Nyoma sincs már s az a gyermek
hadirokkant, bús öreg ember,
de hazahozta Szibériából
az a lúdbőrös Pater Noster.

Kicsi Jézus, bolydult világunk
önmagát meglelni renyhe,
ha nem segíti bölcsességre
születésednek szent kegyelme.
Tűlsoká élt a szólam-silón,
s erőszak ostora verte,
belégyárvult-ahogyan én is,
bár szabad lehetne, ha merne!

Adj erőt hozzá Isten-gyermek,
a világban helyre találjunk,
s egyhitre jöjjön jó a jóval,
s gyengét gyámolítson a bátor,
és a nagyvilág kicsiny csücske,
Magyarország magára leljen:
Tanulja meg, csupán magyarul
lehet ember a magyar-ember!

S túl hiten, és elven, felfogáson
ha tiszta és emberért való,
fenyők alatt szeretet honoljon,
s űzze el a nemtelent a jó.
Eget mérjen boldog hájaének
"Mostan kinyílt egy szép rózsavirág"
"Krisztus urunk áldott születésén"
Nyerj békét népünk, hazánk, nagyvilág!

Tímár Máté

*KEDVES OLVASÓINK!
SZERETETBEN GAZDAG,
BÉKÉS, BOLDOG,
KEGYELEMTELJES
KARÁCSONYI
ÜNNEPEKET KIVÁN A*

SZERKESZTŐSÉG

A tartalomból:

- Önkormányzati választások elé
2. old.
- Gazdaság
3. old.
- Évfordulók- hírek
4. old.
- Egyházi krónika
5. old.
- Kisgazda párt a választásokról
6. old.
- Irodalmi oldal
7. old.
- Helytörténet
8. old.

Az önkormányzati választások elé...

Kft válasszunk polgármesterek?

Négy évvel ez előtt az első szabad választással megszűntek a parancsuralmi rendszer végrehajtó szervei, az ún. tanácsok, amelyeket élükön a mindenható tanácselnökkel, senki sem választott, hanem egyszerűen a mindenható párt jelölt ki. (Mert ugye senki nem gondolja komolyan, hogy az előre kltöltött cédulák urnába dobálásával szavaztunk.) Négy évvel ez előtt e szervek helyére az önkormányzatok léptek, élükön a polgármesterekkel. E testületek már széles körű választás útján jöttek létre, mert itt már érvényesült a választópolgárok akarata.

Gyomaendrőd is választott és megalakult az első képviselőtestület, amely már mandátummal rendelkezett. Megalakulásuk pillanatában még senki nem tudta, hogy hogyan és merre tovább? Polgármestert kellett először is választani a képviselőtestületnek, ami kis zökkenőkkel bár, de megtörtént. Dr. Frankó Károlyt látta a testület legalkalmasabbnak erre a posztra. Mint a képviselők, úgy a megválasztott polgármester is amatőrök voltak az új közigazgatási munkában. Tehát megkezdődött a tanuló év. Megítélésem szerint az önkormányzati törvények megjelenésével szakszerűen lendültek bele a gyakorlatba. Munkájuk kielégítő volt, vitákkal egybe kapcsolva, amelyekből megszülettek a döntések, hol jók, hol kevésbé jók. És így a tanulás idő elteltével profikká váltak. Azzá vált polgármesterünk is, aki a problémákat merete vállalni, és meg is tudott birkózni velük. Egyensúlyban tudta tartani a két városrészt. El tudott hallgatni és simítani minden olyan hangoskodást, amely a város megosztására irányult. Sőt volt bátorsága rámutatni, hogy minden ilyen kezdeményezés a volt tanácselnök környezetéből indult ki. Hibát Ő is követett el, de azokat merete vállalni és nem keresett bűnbakot, nem hárfította másra a felelősséget. Az új önkormányzat 40 millió forint adóssággal indult, amit két év alatt kellett visszafizetni. Ez nem volt egyszerű dolog, ezt kigazdálkodni, hogy minden szakterület működőképes legyen. További 20 milliót kellett a négy év alatt elfuserálni tornaterembe befektetni ahhoz, hogy emberi használatra alkalmas legyen. Tudd meg tisztelt választó polgár, hogy ezért az órási légycsapdáért senki nem vállalta a felelősséget, még az építető tanácselnök sem!

Tisztelt választó polgártársaim kft válasszunk polgármesterek? Ezt most neked kell eldönteni! Azt-e aki tettelért nem vállalta a felelősséget, azt-e aki tüzzel-vassal végrehajtotta a két település egyesítését és ma azt mondja, hogy tévedett, aki azt üzeni szócsövén keresztül, hogy csak gyomal képviselőt válasszanak a gyomal polgárok, nem pedig olyat, aki Gyomaendrődért akar dolgozni! Sorolhatnám még a kampányban elhangzott meggondolatlan és sovíniszta megjegyzéseket, amelyek arra engednek következtetni, hogy a megalakuló új képviselőtestületben a szétválás lesz a fő téma, s ezért majd érdemi munkát kevésbé tudnak végezni.

Vagy pedig olyan polgármestert válasszunk, aki egyformán fogja kezelni és egyensúlyban tartani a két városrészt. Aki szavahíható és megbízható, aki működtetni tudta és tudja a várost a rendelkezésére álló szűkös anyagi ellátottságával. Aki el tudta vállalni a kritikát és le tudta vonni a következtetéseket. A sokszor kapott durva

támadásokon túl tudta tenni magát. Kapott megérdemelt kritikát és abból tudott okulni. Frankó Károly igen nagy megbecsülést tudott kivívni úgy a megyében, mint az országos közigazgatási körökben. Tehát mi értelme volna egy új kísérletezésnek? Tanuljunk az országos választásokból! Ahol a lakosság úgy szavazott, hogy visszahozta a múltat. Biztosan tudom, hogy ma már sokan mondják - egyenlőre még magukban -, hogy Uram hová tévelyedtünk? Vigyázz! Nehogy így válassz, mert most még közvetlenebbül fog érinteni s négy évig kell enned amit főztél!

Tehát arra kérünk tisztelt választópolgár, szavazz a jelenedre és jövődre, ne pedig a múltadra! Szavazz Dr. Frankó Károlyra, aki már bizonyított!

A koalíció nevében

Vaszkó András

A koalíció (KDNP-MDF-Endródi Gazdakör) jelöltjei:

Polgármester:

Dr. Frankó Károly

Képviselők:

1.sz. választókörzet

Szarka Elemérné, aki alapító tagja az MDF-nek. **ÁFESZ** nyugd. **Timár Mihály**, aki alapító tagja a KDNP-nek, és közösen jelöl a koalícióval a 2.sz. nyugdíjas klub. Megválasztása esetén a nyugdíjas társadalmat fogja képviselni a testületben.

2.sz. választókörzet:

3.sz. választókörzet:

Báthori Gyula, jelenleg is képviselőtestületi tag, az MDF elnöke.

4.sz. választókörzet:

Varga József agrármérnök, tanár a Bethlen Gábor szakiskolában, a KDNP alapító tagja, a mezőgazdasági vállalkozó

5.sz. választókörzet:

Szujó Lajos nyugalmazott tanár, a Bethlen Gábor szakiskolában tanított, KDNP alapító tag.

6.sz. választókörzet:

Márton Gábor nyugalmazott tanár, író, néprajzkutató, az MDF alapító tagja.

7. sz. választókörzet:

nem állítunk jelöltet

8. sz. választókörzet:

Véháné Szediák Idikó üzemmérnök, jól ismert, és aktív egyénisége a Honismereti Egyesületnek, Gazdakörnek. Vállalkozó.

9.sz. választókörzet:

Várfi András agrármérnök, falu gazda. Mint agrárszakember értékes tagja lehet az önkormányzatnak. Megyei szinten elismert szakember. Vállalkozó.

10.sz. választókörzet:

Ladányi Gábor, gimnáziumi tanár, jelenleg a Kner Imre gimnáziumban tanít. Agilis, magabiztos, közügyek iránt érdeklődő.

Koalíciós listán indulnak:

Hunya Lajos,
Dr. Jánosik Bertalan,
Császár Ferenc

A megyei közgyűlésre jelölt a koalíció részéről:

Császár Ferenc

GAZDASÁG

A falugazdász válaszol

Erdeklődöm, hogy a mezei pocok mekkora kárt tud okozni a vetésekben, milyen készítményekkel lehet ellene védekezni?

A mezei pocok az egérhez hasonló, 9-10 cm hosszúságú rágeszió. A szikes és futóhomok jellegű területek kivételével minden évben szaporodik. Az ideai esztendő, a hosszú forró nyár, majd a jelenlegi kellemes és remélhetően sokáig tartó ősz igen kedvez a mezei pocok szaporodásának. Kiváló élelteret biztosítanak, az elhagyott területek, lucerna földek, árokpártok és a rétek, legelők. Erős mezei pocok fertőzésről akkor beszélünk, ha a lakott járatok száma 100 m²-enként meghaladja a kettőt. Ha 100 m²-enként 2 vagy ennél több lakott lyukat találunk kártételi veszélyhelyzet alakult ki, és ilyen helyzetben a földet használnak kötelessége a védekezést elvégezni. Alkalmas készítmények: Thionex 50 WP 2,6-3,5 kg/ha. és a Thiodan 35 EC 3,0 - 3,5 l/ha dózisban. Mindkét készítmény megfelelő szakmai végzettséghez kötött. Szabadon vásárolható irtószer a Redentin 75, kiskertekben a lakott járatokba szórva alkalmazható, járatonként 1 dkg felhasználásával. Erős szántóföldi fertőzés esetén 20 kg/ha mennyiséget kell egyenletesen elszórni. Minden szer alkalmazása esetén a környezet és a vadvédelmi előírásokat be kell tartani.

A földdel kapcsolatban két kérdésem van. A részaránytulajdon kimérése után mennyi költséget lehet visszaigényelni? Földemet unokámnak ajándékoztam, igényelhetem-e a kimérés költségét?

A két kérdés szorosan összefügg. Aki kérte részaránytulajdonának kimérését és vállalta, hogy a mezőgazdasági termelésből öt évig nem vonja ki, valamint ugyanennyi ideig nem idegeníti el a részére kiadott föld önálló ingatlaná alakításával kapcsolatos költségeire költségtérítésben részesül. A költségtérítés mértéke a költség 50 %-a, de legfeljebb

5 ha-ig	1,800.- Ft/ha
5-10 ha-ig	9,000.- Ft/ha és 5 ha felett 1,200.- Ft/ha
10 ha felett	15,000.- Ft és 10 ha felett 1,000.- Ft/ha.

A költség-visszatérítést a falugazdásztól beszerezhető nyomtatványon lehet igényelni. Mellékelni kell a földhivatali határozatot a tulajdonjog bejegyzéséről, a költségről készített számla másolatát és 500.- Ft értékű illetékbejegyzést. Az ajándékozás elidegenítésnek számít ezért a költség-visszatérítés nem jár.

Két általam még nem ismert növényről szeretnék bővebb információt kérni. Milyen hasznosítású a tritikálé és a durum búza?

A tritikálé az őszi búza és a rozs keresztezéséből előállított hibrid növény, mely állandósult tulajdonságait megtartja. A búzától igénytelenebb, ezért gyenge talaj-adottságok mellett is termesztendő. Magas 1,2-1,3 m-es szára miatt a zöldtakarmányozásban jelentős. A szemfehérje tartalma a búzáénál magasabb (14,5 %), ami növeli takarmányértékét. A lisztválasztékot bővítve kenyérbélesztésre is használják. A durum búza az őszi búzától eltérő búzafaj. Őszi és tavaszi változata ismert. Nálunk főként az őszi termesztése terjedt el. Mostohább talajviszonyok mellett is megterem és műtrágya igénye is csekélyebb. Termése 4,0-4,5 t/ha. Speciálisan tojás nélküli tészta készítésére alkalmas.

Várfi András

Miért késik a társadalmi-gazdasági megállapodás?

Sokat foglalkoztat a címben felvetett kérdés, hiszen mindkét kormányzó párt kampányígérete volt a széleskörű társadalmi-gazdasági megállapodás. Majd a kormányprogram egyik központi témája lett a szociális paktum, amelyben a "társadalom" a későbbi felemelkedés reményében áldását adta volna a következő 1-2 év életszínvonalának csökkentésére, a jóléti kiadások megkurtítására.

Augusztus óta erről folynak a tárgyalások, amelyeket hangos viták, csendes alkuk jellemeznek, de előreláthatólag csak a jövő év elején köthető meg a paktum...

Sokakban felvetődik a kérdés, hogy mi lesz a paktum tartalma? A kormány állítólag úgy igyekszik elkerülni a problémát, hogy mintegy 20 oldalra tervezett szövegében néhány általános bekezdés szól a bérezésről, az adózásról, járadékokról, munkaadói szabályokról, költségvetésről, privatizációról, a fekete gazdaság megsegítéséről, gazdaság-politikai elképzelésekről. A következő rész tartalmazna számadatokat. S végül bizonyos garanciákat, melyekről azonban nem lehet tudni többet.

Az érintettek, vagyis mi, mindnyájan, jó ha tudjuk, kik tárgyalnak rólunk?

1988. őszén a Grósz kormány hozta létre kelet-Európa első 3 oldalú érdekegyeztető fórumát, ahol a munkavállalókat a szakszervezetek, a munkaadókat pedig az OKISZ, a Term. Szöv. Orsz. Tanács, és a Magyar Gazdasági Kamara volt hivatva képviselni.

1990-ben az Antall-kormány Érdekegyeztető Tanács néven újította fel az intézményt és tagjai közé fogadta az új és régi szervezeteket. Ez érdekegyeztető Tanácsban 1991. óta minden évben született megállapodás.

Ha a Horn-kormány valóban átfogó társadalmi-gazdasági megállapodást akar kötni, nem elég az érdekegyeztető tanács tagjaival tárgyalni, hiszen ott az érdekek nem teljes körűen vannak képviselve. Nincsenek képviselve pl. a nyugdíjasok, a kisebbségek, az önkormányzatok, vagy akár a politikai pártok.

Egyelőre úgy tűnik, hogy a szocialista dominanciájú kabinet könnyebben ért szót a "tökével", mint a "munkával". A munkaadói oldal elismerően nyilatkozott a kormány gazdaságpolitikájáról, elfogadták az 1995-ös év néhány pillérszámát, pl. a külkereskedelmi mérleg hiány két milliárd dollár alá szorítását, a 6-8 %-os export növekedést, s azt, hogy a költségvetési hiány nem haladja meg a nemzeti össztermék 5,5 %-át.

A munkaadói és kormányzati egyetértés eredménye az is, hogy a minimáladót eltörlik, az import vámkot emelik, a társasági adót, - ha visszaforgatják a nyereséget a vállalkozásba, - 36%-ról 18 %-ra csökkentik. Illúziókat veszve álltak viszont fel a tárgyalóasztaltól a szakszervezetek képviselői, akik korábban szintén támogatták a kormánykoalíció tervét a társadalmi-gazdasági meg egyezésről. Vágó János az MSZOSZ elnöke egyik nyilatkozatában elmondta, hogy: "vannak olyan hangok, - s ezek elég megalapozottnak tűnnek, - melyek szerint a koalíció inkább az új polgársággal köt megállapodást és nem a társadalom egészével". Elfogadhatatlannak tartja azt a szemléletet, hogy a KÖLTSÉGVETÉSI EGYENSÚLY MEGTEREMTÉSÉNEK ÚTJÁT CSAK AZ ÁLLAMPOLGÁROK TERHEINEK NÖVELÉSÉBEN LÁTJA. Szerinte a Pénzügyminisztérium egyetlen olyan intézkedést sem tud felmutatni, amely a fekete munka felszámolására, a tb. járulék adósság behajtására irányult. Jelentős véleménykülönbség van továbbá a költségvetési szféra dolgozóit képviselő szakszervezetek és a pénzügyi kormányzat között. MÍG A PÉNZÜGYMINISZTER SZERINT CSÖKKENTENI KELL AZ ISKOLÁK, OSZTÁLYOK SZÁMÁT ÉS NÖVELNI A KÖTELEZŐ ÓRASZÁMOT, AZ ÁGAZATI SZAKSZERVEZETEK HALLANI SEM AKARNAK MINDERRŐL. A jövő évi új munkanélküliek száma, amely mintegy kétszázezerre becsült, jelentős részben várhatóan a költségvetési szférából (kutatás, oktatás, egészségügy, stb.) kerülnek majd ki. HORN GYULA AZT A KJELÉNTÉST TETTE, HOGY "AKÁR LESZ EGYEZSÉG, AKÁR NEM, A KORMÁNY VÉGREHAJTJA A MODERNIZÁCIÓS PROGRAMOT." A szakszervezetek vezetői ezzel nem egészen értenek egyet. Érdekvédelmi szervezetenként próbálnak dűlőre jutni a kormánnyal, néha még sztrájkjal is fenyegetőznek.

Ma még tehát nyitott kérdés, hogy betartja-e a szocialista-liberális kormány az ígértét, s megkötö - és ha igen mikor? - a szociális paktumot, vagy csak részmegállapodásra futja az ígértéből? Sok még a hűja a mindhárom fél részére elfogadható megoldásoknak, ezért is késik az őszre ígért társadalmi-gazdasági megállapodás.

Császárné Gyuricza Éva

Lapunk, mint tudja, INGYENES, de hogy az is maradjon kérjük az Ön nagylelkű támogatását e csekk felhasználásával. Bármilyen kis összegű támogatást is köszönettel elfogadunk. Amennyiben 500,- Forint, vagy a feletti támogatásban részesít bennünket, úgy egy éven át címére postán megküldjük lapunkat.

Étfordulók

XII. 11. 1966. december 11-én született Endrődön Farkasinszki Attila előadóművész. A "Hogy melegedjenek az emberek" c. lemezét 1988-ban adták ki.

1924. december 11-én született Endrődön Márton Gábor tanító, néprajzkutató.

XII. 16. 1932. december 16-án Gyulán született az endrődi származású Zsombok Timár György író. Munkásságát antológiák, rádióműsorok és számos önálló munka őrzi.

XII. 20. 1918. december 20-án Gyomán született Mágori Varga Erzsébet, író, kritikus, színházi dramaturg. Önálló művei: Diplomatak, Nyári délután.

XII. 21. 1934. december 21-én Endrődön született Nagyné Gellai Ágnes geológus, a Földtani Intézet munkatársa.

XII. 22. 1921. december 22-én született Kis Kovács Viktória festőművész. 42 zsűrizett képe van. Képeit számos helyen kiállították.

HÍREK, INFORMÁCIÓK

Immáron hagyományossá vált, hogy a KDNP a három általános iskolának karácsonyi ünnepségeihez karácsonyfát ajándékozik. Ebből az alkalomból kíván a KDNP tagsága és vezetősége a tanári karoknak és a tanulóknak boldog karácsonyi ünnepeket.

***

Több éves szokás, hogy a KDNP tagjai felkeresik a szociális otthonokban lakó idős polgártársaikat és szerény ajándékokkal kívánnak Nekik boldog karácsonyt és még boldogabb új évet.

***

December 17-én szombaton este 6 órakor a Déryné Művelődési ház könyvtár termében rendezi meg a KDNP hagyományos karácsonyi ünnepségét, melyre szeretettel várja tagságát és családtagjait.

***

A Független Kisgazda-, Földmunkás- és Polgári Párt választási tájékoztatót tart december 8-án csütörtökön este 6 órakor a Déryné Művelődési Házban. Meghívott vendég: Pallag László országgyűlési képviselő. Mindenkit szeretettel vár a vezetőség

***

Ünnepélyes keretek között november 15-16-án adták át az 1. és 3. sz. általános iskolában a III. Gyomaendrődi Várostartó Pályázat díjnyerteseinek járó jutalmakat.

A díjkiosztási ünnepségen a díjakat Kovácsné Nagy Katalin a gyomai Szülőföldem Egyesület nevében, valamint Vaszkó András a Honismereti Egyesület és a Kereszténydemokrata Néppárt nevében adták át.

A pályázatot meghirdették és a pályadíjakat felajánlották: Dr. Frankó Károly polgármester, Szülőföld Baráti Kör, Kereszténydemokrata Néppárt, Honismereti Egyesület. A pályázatokat elbírálták: Róza Olga történelemtanár, Kovács Károly magyartanár, Kovácsné Nagy Katalin tanítónő. A nyerteseknek gratulálunk!

A pályázat helyezettei:

Hely:	Név:	Iskola:	Téma:	Pályadíj:
1.	Véha Rita	3. sz. Ált. Isk.	Archaikus imák, énekek	2,800.- Ft.
2.	Pelyva Anita	3. sz. Ált. Isk.	Endrőd múltja	2,600.- Ft
3.	Róza Gabriella	1. sz. Ált. Isk.	Kislexikon településünkről	2,300.- Ft
4.	Molnár Zita	3. sz. Ált. Isk.	Családunk élete a településen	2,100.- Ft
5.	(Megosztott)			
	Rajz szakkör	1. sz. Ált. Isk.	Református fejfák	1,800.- Ft
	Molnár Péter	3. sz. Ált. Isk.	Gyomaendrőd jövője	1.800.- Ft
	Horváth Tünde	Gimnázium	Óseim foglalkozása	1,800.- Ft
6.	Murányi László	3. sz. Ált. Isk.	A Braun család Gyomára települése	1,500.- Ft
7.	Solymosi Edit	3. sz. Ált. Isk.	Gyomaendrőd hírességei	1,300.- Ft
8.	Kun Ildikó	1. sz. Ált. Isk.	A Körös növény- és állatvilága	1,200.- Ft
9.	Farkas Ildikó	1. sz. Ált. Isk.	Családfa + A Körös	1,000.- Ft
10.	Weidmann Edit	1. sz. Ált. Isk.	Gyomai régészeti ásatások	300.- Ft
11.	Polányi László	1. sz. Ált. Isk.	Kápolnák, keresztek, (rajzok)	300.- Ft
12.	Szabó Diána	1. sz. Ált. Isk.	Régi és új temetők	300.- Ft
13.	Lidák Ágnes	1. sz. Ált. Isk.	Családtörténet	300.- Ft
14.	Szabó Gabriella	1. sz. Ált. Isk.	Családfa	300.- Ft
15.	Kossuth úti óvodások		Rajzok városunk épületeiről	800.- Ft

Katolikus krónika

November 27-én, advent 1. vasárnapjával új egyházi évet kezdtünk. Mi is az advent?

A szó jelentése: latin eredetű, 'jövet'; a liturgiában újjövet.

Az egyházi év kezdeti szakasza Krisztus Urunk kettős eljövételére utal. Az első: az Úr történeti eljövetele (megtestesülése és születése); ezt ünnepejük Karácsonykor. A második az Úr történelem-végi eljövetele, (eszkatológikus) újraeljövetele a világ végén.

Karácsony előtt négy héttel kezdődik, tehát négy vasárnapja van. Szokás a templomokban és a családi otthonokban adventi koszorút készíteni. Ezen a fenyőkoszorún négy gyertyát helyeznek el, minden héten eggyel többet gyújtanak meg.

Advent hétköznapjain sok helyen szokásban van a hajnali "Rorate" misék. Enevezése a régi latin kezdőénekből ered: *Rorate coeli desuper = harmatozzatok eget felülről..*

"Úgy gondoljuk sokszor, hogy mindazt, ami fontos az életben, azt magunknak kell megtalálnunk és megszerezni, saját erőfeszítéseink és teljesítményeink révén; így az üdvösséget is. Akkor viszont felmerül a kérdés: mi értelme van így a várásnak, hogy várakozzunk valakire, aki valahonnan jön hozzánk? Csakhogy mégsincs egészen így. Biztos, hogy nekünk magunknak is kell törekedniünk és akarnunk, de ez nem minden, és nem is ez a döntő.

Milyen fontos és lényeges például, hogy az életben hűséges jóbarátot találjunk. Nagy és értékes ajándék a jóbarát. Vajon rajtam múlik egyedül, hogy sikerül szerezniem? Nem, mert nem szerezhetem csak magam, nem vehetem, nem emelhetem le, hanem csak készséges figyelemmel várhatom, hogy észrevegyem, mikor jön valaki, aki számomra jóbarát lehet. Neki azonban jönnie kell az emberi élet beláthatatlan területéről. Így van ez a hitvestárral is. A másinak jönnie kell előbb az ismeretlen világból, az emberek megszámlálhatatlan sokaságából.

Az üdvösségünk is ilyen jövetelen alapul. A Megváltót, aki üdvösségünket műveli, nem az emberek gondolták ki, főleg pedig nem ők állították elő. Isten szabadságának titkából lépett elő és jött hozzánk.

Erről beszél advent, és évről évre emlékezünk jövetelére. Advent tehát az az idő, amely arra figyelmeztet, hogy kérdezzük magunktól; tudok róla? Nyitva áll számára szívem, a lelkem és az életem kapuja?!"

R. Guardini

URUNK

adj szemet nekünk, hogy lássunk,
adj szívet, hogy szerethessünk, és
adj lelket, hogy kitartók legyünk.

Uram,

úgy kell nekem a te szemed, - adj élő hitet nekem.

Úgy kell nekem a te szíved, - add, hogy társaimat minden körülmény között szerethessem.

Úgy kell nekem a Lelkem, add, hogy remélhessek önmagamban, s remélhessek egyházadban,
hogy tanúságot tesz majd a világ előtt,

hogy a keresztényeket fölismerik sugárzó, erős tekintetükről,
meleg szívükről
rendíthetetlen hitükről,
mely boldog reményük kiapadhatatlan forrásaiból fakad.

Urunk,

ez az imádság mindenkor időszerű.

De most, karácsony éjjelén kérünk téged önmagunkért és minden keresztény testvérünkért, minden jóakarató emberért, mindenkiért, aki nyugtalan és aki keres.

Adj nekünk szemet,

hogy a Gyermekekben fölismerjük Isten mosolyát.

Adj új szívet nekünk,

hogy befogadjuk őt, hogy megértsük üzenetét.

Végül adj erős, élő lelket,

hogy elkísérhessük az Urat,

hogy nyomába

léphessünk minden nap,

az elkövetkező év során, amely előttünk áll.

Suenens biboros

Események:

- Jó ütemben halad a két településrész között az ökumenikus jellegű egyházi iskola építése, mely szeptemberben nyitni szeretné kapuit; nemcsak a katolikus, hanem a más vallású, vagy épp kereszteletlen gyerekek előtt.

- December 24-én szombaton, szenteste, a karácsonyi éjjeli mise előtt a gyerekek pásztorjátékot adnak elő.

- December 31-én szombaton este 5 órakor templomunkban év végi HÁLAADÁS. Éjfélkor harangszóval búcsúztatjuk az ó- és köszöntjük az új évet.

KEGYELEMTELJES, ÁLDOTT KARÁCSONYT
GYOMAENDRÓD MINDEN LAKOSÁNAK!

Iványi László plébános

ÖNKORMÁNYZATI VÁLASZTÁS 1994.

A Független Kisgazda-, Földmunkás- és Polgári Párt helyi szervezete is szeretne helyet kapni az önkormányzatban.

Mind a tíz választó körzetben indul jelöltünk. Ha egy adott körzetben más szerzi meg a szavazati többséget, a leadott voksok nem vesznek el, hanem kompenzációs listára kerülnek és a körzetek delegáltjaira adott szavazatnennységtől függően pártlistáról is juthat be képviselő. Listán a jelöltek névsora: Hanyecz Margit, Tótká Sándor, Béres József, Dinya Lajos, Horváth Gáborné, Oszlács Pál, Arnótszky György.

Sok felől hangzik, hogy az önkormányzati munka pártérdekektől mentes. Csakhogy! Parlamenti pártok hoznak törvényeket s ezek jórészt az önkormányzatokban csapódnak le. Az ország népe néhány nagyvárosban, zöme kisebb településeken, vegyes összetételben él. Pl. foglalkozás, kor, nem, pártfelfogás, életkörülmény, vallási, etnikai, szegény és gazdag megkülönböztetéssel, ezer formában, helyzetben. Az érdekképviselet tehát eleve nem lehet azonos. Az is hiba lenne, ha pl. csak MSZP - SZDSZ által delegált képviselők lennének s csupán azok szemszögéből születnének javaslatok, döntések egy önkormányzatban, ellenzéki pártok küldöttei pedig nem jutnának be, rálátásuk sem lenne, milyen intézkedések, rendeletek kúknak javára, kárára fogalmazódnának meg egy testületben.

Fontosnak tartjuk a választókkal való szoros együttműködést. Ne csak utólag tudja meg a Tisztelt Polgár, hogy fontos ügyekben miről és hogyan döntött az önkormányzat. Tudniuk kell a lakosoknak mit akar a város, törekszik-e pl. munkahelyek létesítésére, mi a városrendezési terve, a költségek mire és hogyan oszlanak meg, kiket és hogyan támogat, kiket mihez juttat, milyen költségekkel terheli stb. Legyen széleskörű egyetértés döntések előtt, ne vessék el a jó ötletet, jogos kritikát, netán tiltakozást.

Születnek újabb törvények, de nem lesz mindegy, hogy azok megvalósítását majd hogyan és kik által vezényli a város. Láttuk-érezzük, hogyan valósult meg a gyakorlatban pl. a nagyjelentőségű és sok embert érintő kárpótlási törvény. Eleve rossz volt, (ez nem az FKGP képviselőinek agyában fogant), ráadásul a törvényadta lehetőségeket nem az igazi károsultak élvezték elsősorban, hanem azok, akik - gazdagok lévén - felvásárolták a jegyeket. Az eredeti tulajdonosok jogos igénye sérült a föld és erdő területét, minőségét illetően. Törvényt lehet igazságosan, emberségesen alkalmazni és lehet kiábraszani. (Helyi intézkedésekben, ügyekben pl. a Független Kisgazdapárt nem kapott szerepet.)

Nem tudjuk milyen törvényeket hoznak a következő években, de mi korrekt módon és becsülettel kívánánk szolgálni a lakosokat, s azokat főleg akik sok munkával az élet nem napos, hanem árnyékos oldalán élnek. Pártunk 86 éves történelme során mindig nemes célokért küzdött és küzd ma is - megszabadulva az állkiszagadtól. Célja a jómódú polgári társadalom megeremlése, de nemcsak a paraszterdekeltségű emberekkel, hanem az értelmiséggel, a vállalkozókkal, ügyes és korrekt vezetőikkel, a hazájukat szerető és védő egyszerű emberekkel. A kik KIS GAZDÁI üzletüknek, patikájuknak, tulajdonuknak, értékeiknek. Fontos feladatnak tartjuk a fiatalok jövőjét és erkölcsi nevelését. Ennek jegyében szeretnénk képviselőik lenni.

Nem kecséget a jövő sok pénzzel, sem más jóval, a helyi lehetőségeket, emberi, környezeti adottságokat azonban ki kell aknázni. Nem minden csupán pénztől függ. Ah! Nézetből, emberközeli élethez láthatók sorok, megoldásra váró feladatok, mint felülről, távolról, jómódban és rózsaszín szemüvegen át.

Fontosnak tartjuk a másokkal való tartalmas együttműködést, függetlenül milyen az illető polgármester, képviselő nézete, politikai hovatartozása, de csak ha jó ügyet szolgál a tisztesség és becsület jegyében, őszinte segíteni akarással s nem csupán egy szűk "elit" érdekében a lakosok többsége rovására. Ebben valóban kell a pártsemlegesség.

Kérjük a Tisztelt Választót, szavazatával támogassa a Független Kisgazdapárt jelöltjeit.

A helyi szervezet nevében:

Hanyecz Margit

Jelöltjeink a körzetekben:

1. Tótká Sándor	6. Kiss József
2. Arnótszky György	7. Iványi Imre
3. Béres József	8. Dinya Lajos
4. Horváth Gáborné	9. Oszlács Pál
5. Putnoki Balázs	10. Hanyecz Margit

Tisztelt Olvasóink!

A Keresztény Élet november 6. számában megjelent egy felhívás amit közreadunk. Jó lenne, ha városunk is be tudna kapcsolódni e nemes kezdeményezésbe, akár úgy hogy gyerekeket fogad, akár úgy, hogy egyes vállalkozók busszal elhoznák a gyermekeket Budapestre, hiszen szállítóeszközben is nagy hiány van.

AKI TUD SEGÍTSEN! KÖSZÖNJÜKI!

Íme a felhívás:

A karácsonyi két hétben újra a legszegényebb gyerekeket hozzuk el, s mivel akkor nem kell iskolába járnuk, az ország minden részéből várjuk a vendéglátó családok jelentkezését. Már most, hogy előre tudjunk tervezni. Tavaly 250 gyermeket fogadtak volna a jelentkezők, de sajnos a szükséges öt busz helyett csak kettőt tudtunk bérelni. Ennek költsége kb. 500.000,-Ft. A Beregszász-Budapest útvonalat kétszer kell megtenni. Kérjük minden jó szándékú ember segítségét, akár pénzzel tud támogatni, akár valahonnan tud ingyen buszt szerezni, vagy gyerekeket fogadni. Olyan gyerekekről van szó, akiknek a karácsonyfájára, ha ugyan egyáltalán lesz a szobában, még szaloncukor sem jut. A karácsonyi gyerekek valószínűleg december 20-án érkeznek és az új év első napjaiban indulnak haza. Aki anyagilag segíteni tudja akciónkat, kérjük, hogy a Szent Bernát Alapítvány számlájára juttassa el adományát: 546-002449-5. OTP 1221 Budapest, Kossuth u. 32. Aki pedig gyermek fogadására vállalkozik, a címre írjon, időben értesítést kap. Aki vidékre viszi a gyermeket, sajnos fel kell jönnie érte Budapestre, a Budapest Művelődési Központba. Várom leveleiket a következő címen: ÁTÁNYI LÁSZLÓ TANÁR 1119. Budapest, Etele út 23.

Helyreigazítás a lap októberi (első) szám 6. oldalán.

- pontos cím : A Kisgazdapárt
- ... fő vonásaiban (vonatkozásaiban helyett)
- ... az ingótoke túlkapásainak megfékezése, a demokratikus szabadságjogok törvényes bizosítása ...(is benne volt a békési követelésben)
- Eckhardt a pontos családi név.
- semmiféle magyar kormány nem mondhat le az ország függetlenségéről. (Ez a teljes szöveg.)
- 1943-ban a párt memorandumot nyújtott be a kormánynak, de a cenzúra miatt ez hivatalosan nem láthatott napvilágot, egyéb úton azonban ismertté vált és külföldre is eljutott. (Így szól a mondat.)

Helyreigazítás a lap novemberi (második) szám 6. oldalán.

- tanyarombolás, kényszer-TSZ kolhoz mintára (kimaradt a címből)
- atrocitások (atrocitások helyett)
- életek kioltása (kifosztása helyett)
- nagy tehetségek (tehetségek helyett)

Trodalmi oldal

Karácsony

Harang csendül,
Ének zendül,
Messze csong a hálaének,
Az én kedves kis falumban
Karácsonykor
Magába száll minden lélek.

A templomba
Hosszú sorba
Indulnak az ifjak; vénnek,
Az én kedves kis falumban
Hálát adnak
A magasság Istenének.

Minden ember
Szeretettel
Borul földre imádkozni,
Az én kedves kis falumba
A Messiás
Boldogságot szokott hozni.

Mintha itt lenn
A nagy Isten
Szent kegyelme zúgna, szállna,
Az én kedves kis falumban
Minden szívben
Csak szeretet lakik máma.

Ady Endre

Az én legszebb karácsonyom...

A szánkó hangtalan suhanással vágott magának utat a szakadó hóesésben. A sűrűn hulló hatalmas hópelyhek, mint átláthatatlan függöny takarták el előlünk a rejtőző nagy világot, de az a kicsi világ, amit a szánkó jelentett, s mi a rajtaülők, megtelt a várakozás gazdag örömeivel.

Karácsony volt és mi édesapámat hoztuk az állomásról. Őcsém és én édesanyámmal már előbb leutaztunk Pestről a nagymamásihoz a rigalyosi tanyára. Minden évben így történt ez, hiszen édesapánknak találkozni kellett az angyalkával, aki a feyőt és az ajándékokat osztogatta a jógyermekek számára. Azért jött mindig csak Karácsony délutánján.

Amikor a tanyához értünk, nagymama lelkendezve futott eléink:

- Jaj, jaj gyermekeim, megfagyatok ebben a kutya hidegben, ugye? Gyertek hamar! Itt van már az egész család, mindenki rátok vár!

Az egész család: sok nagynéni, nagybácsi és a tizen négy unoka, hamarosan megtöltötte az egész "HAZAT". A HAZ a szobát jelentette a tanyavilágban. A tornácra a pitarva kerültünk, ez volt a konyha, és kétfeől a "kisház" és a "nagyház".

Hamarosan csészékben gőzölgött a forró tea, hogy fölmelegedjünk. Aztán minket gyerekeket kitessekeltek a kisházba, és mi tudtuk és elfogadtuk engedelmesen, hogy az öröm titka most válik valóra. Nekünk azt nem szabad látni, mikor a Jézuska felöltözteti a fát. Hová lenne akkor a meglepetés? Nagy, nagy izgalomban csak suttogni mertünk.

Aztán megszólalt a csengő. Az ajtó kitarult és mi dobogó szívvel bámultuk a csillogó csodát.

Ma már tudom, hogy aki a szegénységből is ennyi gyönyörűséget tudott elővarázsolni, az édesapám volt. Fényes ezüst és színes szálak, kicsi üveggömbök, kevéske cukorka, aranyozott dió, alma díszítette a feyőt, no meg a sok, sok csillámporral behintett varracsomócska, ami az ágakon csücsült. Édesapa szerint ezek égi hópehelycskéik, akkor hullot-

tak a fára, amikor az angyalkák a földre lehozták. És mi hitük áhítatos gyermeki lélekkel, és ezt a nagy boldogságot gyönyörű énekekkel köszöntük meg a Jézuskának, a megtestesült Igének.

Mire a fenyőlombok alatt megbúvó csomagok is gazdára találtak, nagymama már megterítette az asztalt. Nagypapánk egy szép nagy piros almát annyi felé szeletelt ahányan voltunk, hogy a család mindig egy maradjon a szeretében, mint a kerek alma. Azután aszaltgyümölcsleveset ettünk, majd diót, fokhagymát kaláccsal, végül forró mézzel leöntött "angyali csíkot". (mákos metéltet). Hiszen éjjel csak böjtöset volt szabad enni. Az asztal alá, szakajtóba, gabonaszalmák, széna-szalma volt odakészítve, abba gyűjtötte nagymama a karácsonyi morzsát is, amit mi jó böven szétszórtunk, hogy másnap majd azzal etesse az apró és nagy jószágot, s így termékenyek és egészségesek lesznek egész esztendőben.

Vacsora után a nagyok dióban kártyáztak. Mi pedig csendes duruzsolásai dédelgettük a nekünk jutott ajándékokat. A világért sem feküdtünk volna le, hiszen mivel falu, város messze volt, a lelkék temploma nyílt meg, tele őszinte áhítattal, hogy befogadja az Igét az "éjjeli misén".

Az én fehérhajú nagypapám kicsike ember volt, de a szentírással a kezében úgy megnőtt, mintha a Jóisten a tenyerébe vette volna, és magasra emelvé a földön járó emberek fölé. Míg beszélt nekünk Jézusról, a Megszületettől és a Megfeszítettől, megnyíltak a fák és mi úgy éreztük, Betlehemben vagyunk. A gyertyák lobogása, a lángok körül meglebbenő arany fénykarikák mind, mind azt hirdették, eljött hozzánk mennyből az angyal s ott térdelünk az Istengyermek előtt, kit irgalma közénk lehozott. Ez volt a tanyasi éjjeli mise. S a jó Isten szeme bizonyosan örvendezve pihent meg a lehajtott fejeken.

Akik a közelben laktak, lassan búcsúzkodtak. A csikorgó hóban még sokáig hallatszott lépteik ropogása, amikor elmentek.

Mi pedig, akik maradtunk, voltunk még így is eleven, készülődünk, hogy eltegyük magunkat holnapra. A nagyok ágyakba kerültek, mi pedig gyerekek, behordtuk a pitarból a fűtéshez bekészített szalmát, végig húztuk a ház hosszán, leterítettük löpökrocokkal és úgy elvackoltuk magunkat a dagadó dunyának alatt, mint megannyi csivitelő kis madárfióka a puha fészekben. Sokáig nyüzsgöttünk még kipukkanó kuncogással, és én tudtam, ez volt életem legszebb karácsonya.

Az is volt. Soha többé nem éltünk meg hozzá hasonlót sem. Édesapám februárban fiatalon elment, hamar követte őt nagyanyánk is és az elárvult karácsonyok áhítatos örömet megcsendesítette a zsolozsmává szelidült fájdalom, és a könnyes emlékezés.

No meg a háborúk, amik feldúlták a nemzetek békéjét. Az országok lassan csak újra épültek, de itt voltak a hosszú évtizedek, amik következetes aknamunkával rombolták, sivár sivataggá szikkasztották a megüresülő lelkeket. Gyermekeink, unokáink karácsonyát örömtelenné, szeretetlenné szürkítették a "fenyőünnepek".

Kicsike reményünk volt ugyan, hogy újra áhítat lobogtat majd megint minden karácsonyi gyertyát, de fájdalom, az akna újra rombol. S ha szállást keresni a Szentcsaládnak József ma bekopogtatna a bezárult lelkek kapuin, bizony csak kevesen nyílnának meg bebocsátásukra.

Nincs hely többé bennük a hit örömeinek, Jézus igéjének.

Iványi Mária

Mindnyájunk megbecsülése ez is

Novemberi számunk megjelenésének időpontjában vált közismertté, hogy a fővárosi ellenzéki pártok - az MDF, a KDNP, és a FIDESZ - a törvényhatósági választásokon Budapest főpolgármesteréül városunk szülöttét, Latorcai János volt minisztert, a KDNP alelnökét jelölték, az MSZP kandidált Baráth Eteleivel és az SZDSZ-es Demszky Gáborral szemben.

Mindnyájunk közös megbecsülése ez s fedezete az életút, melyet nagyrabecsült "földink" alig ötvenévesen befutott. Példás szorgalmú kisiparos nagyapját "Köteles Miklós bácsiként" ismerték Endrődön. Közel évtizedig szibériai Gulág-lakó édesapjáért még a helybéli kommunisták is közben jártak Rákosi Mátyásnál, mivel üldöztetésük idején humanizmusból jelesre vizsgázott a szemüklben. S arról pedig Latorcai János személye a bizonyosság, mit, mennyit érhet az, aki a népköztársaság idején, egyházi-iskolai érettségivel műegyetemi felvételt nyert, sőt Európa-hírű nagyüzem irányítója lehetett, elvei feladása nélkül, megkoronázva később a miniszterséggel is. Az emberségünk vizsgálja az, hogy teljes szívből, vallva és vállalva szurkoljunk néki s nemes megmérettetéséhez a Jóisten segédelmét kérjük

Tímár Máté

HELYTÖRTÉNET

Régen volt, hogy is volt...

Részletek az endrődi Historia Domusból.

(Előzmény: Városunk: I. évf. I. sz.)

"...1739-ben pestis februártól novemberig, mely kiölte a Bonus és Mráz családot, úgy szintén Polyák Márton, Víg Mihály, Giricz György, Barna, Sztanyik Mátyás, Ruposó György és Szujó Andráséból többeket...A meghaltakat a temető keresztjével szemben, az un. Kapushalon temették el. (Ez a temető a mai Templom zugban volt, az lehetett az első temető keresztje, mely a Hegedűs tanya előtt állt: az un. kocsorhegyi kereszt, nyilván többszörösen helyreállítva.) Akik pedig vesztézarba voltak kiüzve tanyájukra, azokat csak ott temették el, például a Bonus család tagjait a Szarvas felé eső Körös melléki tanyájukon (Bonus-zug)."

A templom történetét ott hagytuk abba, hogy "...1754...folyton ki van téve a nyolc lépésre levő Körös rongálásának, ami a lakosok hibája, mért nem skartak az uraság óhaja szerint a folyó mellől távolabbra költözni...Paplak 2 szobával paticsból (sár és vesztézar), rogyó félben, most szándékoznak újat építeni. 1755: az új paplak megnyitattik. Új iskola épül."

1760-ban még szigorúan vették a káromkodást: "Acta teremtetté-ért büntetés 3 máriás."

1762: "Csejtet kisújszállási uraimék árendálták márciustól mindszentig 300 forintért. A simai csárdát pedig Haryecz György a mellette lévő zuggal ...150 forintért."

Már abban az időben össze kellett fogni a falunak: "...1765...látván a szent keresztet, nerrkülönb a nepomucenus Szt. János képének romladosásokat és eldőléseket...a gondviselésre a következőképp vállalkozunk: a község (előljáróság) a templom előtt és cinteremben helyezett keresztkekre vigyázzon. Főbíró Katona István több atyafiaival a helység végén valót ékesítse. Tímár Mihály és Mátyás a szállásoknál állí-

tandó keresztet építse és igazgassa. Szücs Ferenc, Kovács - másképp Hives - Tamás utódjával a kondorosi pusztán állítandó keresztet felállítására köteleztetnek, a Nepomuki Szt. János képét a törvénybíró Hornok Ferenc és Binges János rokonságával állítsa és tartsa fenn."

1767: A templomhoz új épületet és 1769-ban téglatomyot állítottak, e végre minden lakosra 10 garast vetettek ki.

1770: elrendelve a fűzfák ültetése...

1781: Barics Bálint plébános engedélyt kap megáldani két új temetőt s ezek keresztjét ...ekkor nyílt meg tehát a szarvasvégi (rég, most úgy mondjuk: öreg) és a gyomavégi temető. Idáig csak egy volt: a régi templom északi oldalán terült el a Körösnek Szarvas és Gyoma felé kanyaruló déli partjain.

Érdekes bejegyzés 1783-ból: "...Nyida György Kolibán görögöt pogánynak és tatárnak compellálta (szidta), 12 pálcája lészen (a büntetése)." Ez lehet esetleg az Endrőd határában lévő görögállás földrajzi név magyarázata?

Az akkori szokásokra jellemző az alábbi bejegyzés: "1795: Sulyko Mátyás vasárnapi dolgozásáért 12 pálcával büntetve. Fialok a húsvéti gyónás idején táncoltak. Három legény húsvét másodnapján öntözni járván megrészedett, s misére nem ment, 10 pálcával büntetve."

A falu történetében jelentős mozzanat volt: "...1798. november 6-án az új templom alapja letéte-tett." Tehát akkor kezdtek hozzá a mostani templom felépítéséhez. Ez a templom az előzőtől jóval délebbre, a Köröstől távolabbra került. Ezzel természetesen a falu központja is átrendeződött, az új lakóépületeket már délebbre, illetve délkeletre építették az emberek.

(A következő számban folytatjuk.)

Hornokné Németh Eszter

VÁROSUNK Gyomaendrőd - Megjelenik havonta. Felelős kiadó: KDNP Gyomaendrőd-i Szervezete.

Felelős szerkesztő: Császár Ferenc, 5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 15. Szerkesztők: Császárné Gyuricza Éva, Hornokné Németh Eszter, Iványi Mária, Márion Gábor, Ungvölgyi János, Vaszkó András, Vaszkó Irén.

Készült a KDNP Központi Soksorozójában, 1126 Budapest, Nagy Jenő utca 5.